

Съ тоя расказъ ний не искаме да *деградираме* Ботева отъ генералъ-бунтовникъ въ „редовой“ а да произведеме редовитѣ-бунтовници въ генерали, но го расказахме въ интереса на историята, съ цѣль да отдадеме Обрѣтенову и Апостолову това, което имъ принадлежи, а Ботеву онова, което му се пада, като прѣдводителъ на четата.

Този нашъ расказъ, който хвърля историческа свѣтлина върху организацията на Ботевата чета, ни най-малко не бърка на Ботева да си бжде пакъ войвода, — нравствения началникъ на бунтовническия отредъ.

Мисля, че се разбрахме, както съ историка биографъ, така и съ почитаемата публика върху насоченитѣ отъ насъ три пункта въ „вмѣсто прѣдисловието“.

Пристѣпваме къмъ разглежданieto на самия биографически опитъ. Както биографа е вървѣлъ стѣпка по стѣпка въ диритѣ на своя герой, тѣй и ний ще послѣдваме стѣпкитѣ на самия биографъ т. е., ще разгледаме отдѣлъ по отдѣлъ, глава по глава цѣлия му биографически опитъ. Това ще направимъ, за да можемъ по-лесно да се ориентираме, както въ частноститѣ на труда му, така сѣщо и въ общото впечатление, което произвеждатъ неговитѣ страници въ душата на читателя.

IV.

Да захванемъ отъ първата глава. Озаглавлението ѝ е: **Рождение, дѣтство — ученически и юношески животъ.** Както виждатъ читателитѣ, заглавието е сухо и неинтересно, но достатъчно е да си сторятъ трудъ и прочетатъ първия отдѣлъ отъ I-ва глава въ който се расказва за родителитѣ на Ботева, и тѣ ще научатъ не само датата на рождението и имената на родителитѣ, но прѣдъ тѣхнитѣ умствени очи ще израстне цѣла епоха съ своитѣ разрѣшени и неразрѣшени въпроси, съ своитѣ кахъри и дертове. Неусѣтно биографа увелича читателитѣ си въ дерветѣ на епохата отъ 1840—48 год., приковава тѣхното внимание къмъ нейнитѣ тежнениа. Читателя се забравя, че изучава биографията на Ботева.—Прѣдмѣта на биографическия опитъ се изгубва изъ очитѣ на читателя, а на негово мѣсто израстватъ други прѣдмѣти, които заобикалятъ новорождения; тѣзи окръжающии прѣдмѣти ви се прѣдставятъ по-интересни отъ самия прѣдмѣтъ, за който биографа ви се бѣше обѣщаль да раскаже. Биографа ви запознава не само съ имената на родителитѣ, но и съ самитѣ тѣхъ. Биографа майсторски дѣйствува върху въображението на читателя съ живитѣ образи на „почтенната двойка“, която двойка свива семейно гнѣздо въ нѣкогашното хайдутско село Калоферъ, а тогава миренъ градецъ съ гайтаневи фабрики,—свила семейно гнѣздо и произведа на бѣлъ свѣтъ бѣдѣщия български поетъ-революционеръ. Съ нѣколко думи автора тѣй живо рисува образа на родителитѣ, щото читателя се струва, че тѣ сѣдни отъ неговитѣ бивши добрѣ познати люде. Отъ тѣхната физическа красота и здравина, умствена и нравствена пълнота, както ги рисува автора, читателя не допуска, че може да се роди нѣкой физически уродъ, умственъ идиотъ или нравствененъ карликъ, но твърдо е убѣденъ, че рожбата на тази почетна двойка е рожба отъ първо съвършенство. Даскалъ *Вотю*, ба-